

İNSAN İRADESİ VE İLAHİ HÜKÜM

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben müberaken fîh. Alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fekale Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ إِنْفَازَ قَضَائِهِ وَقَدَرَهُ سَلَبَ ذَوِي الْعُقُولِ
عُقُولَهُمْ حَتَّى يُنْفِذَ فِيهِمْ قَضَاءَهُ وَقَدَرَهُ فَإِذَا مَضَى
أَمْرُهُ رَدَّ إِلَيْهِمْ عُقُولَهُمْ وَوَقَعَتِ النَّدَامَةُ

İzâ erâdallahu infâze kadâihî ve kaderihî selebe zevi'l-'ukûli 'ukûlehüm hattâ yünfize fîhim kadâehû va kaderahû fe-izâ madâ emruhû radde ileyhim 'ukûlehüm ve vaka'ati'n-nedâmetü.

Deylemî, Enes radıyallahu anh'den ve Hz. Ali radıyallahu anh'den rivayet etmiş.

Peygamber efendimiz buyuruyor ki:

İzâ erâdallahu infâze kadâihî ve kaderihî.

Allah, kazasının, kaderinin, mukadderatının, hükmünün yerine getirilmesini murad ettiği zaman. Ne takdir etmişse, bu alın yazısında ne olacaksa, onu yerine getirmeyi murad ettiği zaman.

Selebe zevi'l-'ukûli 'ukûlehüm. Akıl, tedbir sahibi insanların başından akıllarını, düşüncelerini, tedbir fikirlerini alıverir. *Hattâ yünfize fîhim kadâehû va kaderahû.* O mukadderatını onların üzerinde icra etmek için, onların aklını başka şeyler ile meşgul eder, alıverir akıllarını, hükmünü yerine getirir.

Fe-izâ madâ emruhû. İş olup bittikten, geçtikten sonra. *Radde ileyhim 'ukûlehüm.* Akıllarını başlarına getirir.

Ve vaka'ati'n-nedâmetü. Onlarda ah yahu, tüh yahu, vah be bilmem ne derler ama, Allah işte onu öyle yazdı, öyle olacak, çaresi yok. Yani şöyle yapsaydım böyle yapsaydım, Allah'ın mukadderatı yerini bulacak. Onu düşündürtmeyen, tedbirini aldirtmayan da Allah.

Hz. Ali efendimiz ve Enes radiyallahu anh'den.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ قَبْضَ رُوحِ عَبْدٍ بِأَرْضٍ جَعَلَ لَهُ بِهَا حَاجَةً

İzâ erâdallahu kabda ruha ‘abdin bi-ardın ce’ale lehû bi-hâ hâceten.

İkinci hadîs-i şerîf. Ahmed b. Hanbel, Hulvânî, Hâkim, “Müstedrek”, Taberânî, “Kebîr”, Ebû Nu’aym, “Hilye”, Buhârî, “Edeb” de rivayet etmişler. Daha başka kaynaklarda da var. Çeşitli ravilerden rivayet edilmiş.

Allahu Teâlâ hazretleri bir kulunun ruhunu, filanca yerde almayı murad ettiği zaman, o kul orada bile değilse bile, o kula oraya gitme ihtiyacı hasıl eder, o oraya gider, orada da canını alır. Kader yani.

Bu iki şeyde de neyi öğrenmiş oluyoruz?

Cenâb-ı Hak mukadderatını icra edeceği zaman çare yok. O olur. Akıl sahiplerinin akli başından gider. Alın yazısına orada olacak hadise yazılmış olan kimse kalkar buradan oraya gider. Orada olacak olur. Düşününki hacca gittiler, hacı kardeşlerimiz. Haccı yaparken tünelde sıkıştılar, şehit oldular. Demek ki Mekke

de ölmelerini murad etmiş Allah. Mekke'ye geldiler bir bahane oldu orada öldüler.

Bizim valide hanım, geçenlerde gittik, umre yaptık. Diyordu ki rahmetli; yani benim asıl annemden sonra babamın aldığı valide hanım, Allah rahmet eylesin, Allah hep geçmişlerimize rahmet eylesin. Medine de diyordu ki; ya beni Türkiye ye gönderin. Ben nafiylim, iyi değilim falan diyordu ama, bu nafiylim dediği yıllardır böyle diyordu. Yaşlı, kilolu, iyi değilim.

Sorarım nasılsın anne diye?

Es'ad bu sene iyi değilim, nafiylim der. Nafile demek, pek iyi değil demek. Hep böyle der. Şimdi Medine de hava sıcak, güzel. Öksürüyor arada, zaten 6 aydır, 8 aydır öksürürdü bu mübarek hatun. Ya anne olur mu Medine'ye kadar gelmişsin umre yapmadan, oradan Türkiye'ye gideyim diyor. Olmaz. İşte yürüyemiyorum evladım, tamam araba aldık, hareme kadar götürüyoruz, tıngır tıngır, ordan oturduğu yerden, araba tekerlekli. Oradan namaz kılıp geliyoruz. E utanıyorum ben böyle zahmet veriyorum herkese. Canım onlar da sevap

kazanıyorlar. Ne yapalım, sen mazeretlisin falan. Neyse tabi kendi başına kalkıp da İstanbul'a da dönecek hali yok, babam orda, biz ordayız. Tabi Mekke ye gittik. Mekke de umreyi tamamladı. Ertesi gün Ciddiye gidip uçacaklar. Her şey bitti. Umre, Peygamber efendimizin ziyareti her şey tamam. Seviniyor. Türkiye ye döneceğiz diye. Akşam yemeğini beraber yedik aşağıda. Yemeğimizi yedik, Sağlıkla, afiyetle. Onlar yukarı çıktı. Babam, abim ve valide yukarıya çıktı. Bende cemaate vaaz vermeye, otelin salonunda toplanmışlardı, oraya gittim. Masaya oturdum. Konuşmayı yaptım. Konuşmanın sonunda abim geldi, bana bir şeyler ediyor, ben konuşuyorum, neyse konuşmanın sonuna gelmiştik, kestim gittim. Annem çok fena dedi. Hemen koştuk gittik. Ohoooo ruhunu çoktan teslim etmiş. Şöyle sandalyede oturuyormuş. Yemekten sonra, başını düşürüvermiş önüne, o kadar. Ağabeyimde babamda yatıyorlar. O kadar. Yani böyle çırpınmak, bir fenalaşmak, herhangi bir şey yok. Yani bir mumun sönuvermesi gibi, bir aletin düğmesini kapatıvermesi gibi Mekke-i Mükerreme de Cenetül Mualla Hazreti Hatice anamızın yakı-

nında, güzel bir kabir bulundu, hemen cadde-
den girdinmi, yürüdün mü biraz sağdan üçüncü
mezar. Gayet kolay, ziyareti de kolay, çokta
basit. Allah Mekke de canını almayı nasip et-
miş. Kaderi öyleymiş. Geldi Medine'den dön-
mek istedi İstanbul'a ama, orda nasipmiş,
orda şey yapmış, Allah'ın takdiri böyle. Bu iş-
ler böyle yani. E tedbir alsaydı, şöyle olsaydı.
Zaten tedbir alacak insanların aklından da, ak-
lını da alıyor. Başka şeyle meşgul ediyor. Kaza
yapan bilerek mi kaza yapar. Hep bilmeden
olur. Yani ya bir yere bakıyordu, ya farkında
değildi, olur, kaza olacak olduktan sonra. Mu-
kadderat. Peygamber efendimiz bir hadîs-i
şerîfin de buyuruyor ki;

Hizmetçiniz bir tabağı kırdığı zaman kız-
mayın. Çünkü eşyalarında bir müddeti vardır,
eceli vardır diye. Kızmayın ne yapalım onun da
kaderi buraya kadarmış. Ama dayanamayız, kı-
zarız, bağırırız, çağırırız, belki vururuz filan,
vururlar falan. Yani bu kaderin cilvelerini bil-
memiz lazım. İşte böyle görüyorsunuz Cenâb-ı
Hak işlerini yapacağı zaman böyle yapar.

a. Mescit Ehlini Korumaya Vesile Kılan İlahi Rahmet

Üçüncü hadîs-i şerîf.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ عَاقِبَةً نَظَرَ إِلَى أَهْلِ الْمَسَاجِدِ
فَصَرَفَ عَنْهُمْ

İzâ erâdallahu bi-kavmin ‘âheten nezara ilâ ehli’l-mesâcidi fe-sarafe ‘anhüm.

Enes radiyallahu anh’ten Deylemî ve İbn ‘Abdülber rivayet etmişler. Allahu Teâlâ hazretleri bir kavme bela, musibet, afet göndermek murad ettiği zaman, çünkü kabahatleri var, suçları var. Ceza indireceği zaman. *Nezara ilâ ehli’l-mesâcidi.* Mescitlerdeki mescit ahalilerine bakar, namazlı insanlar var, namazlarını kılıyorlar. *Fe-sarafe ‘anhüm.* Afeti, belayı onların üzerinden göndermekten vazgeçer, alır. Yani cezalandıracakken, ehli mescit, mescide müdavim, namazlı niyazlı müslümanlar hürmetine kavim kurtulur. Bizler işin farkında değiliz. Bizim sayemizde başlarına taş yağmıyor yani. Yani bizim sayemizde dediğim şaka olsun diye. Bizde şu anda mesciddeyiz ya. Ondan diyorum yani. Bizde Allah’ın suçlu, gü-

nahkâr, eksikli, kusurlu kullarıyız ama. Mescitlerin ahalileri bu kadar kıymetli. Mescide devam eden insanlar bu kadar kıymetli. Onların hürmetine Allah belayı vermiyor, indirmiyor. Yoksa indirecekti, yoksa cezayı verecekti. Allah Teâlâ hazretleri bizi mescitlerin ahalisinden eylesin. Daima, ömür boyu, hep. Mescitleri gelip böyle namaz kılıp, sabahtan, akşamdan, yatsından, efendim namazlı, niyazlı müslümanlar eylesin. Beldelerimizdeki insanlarımızımıza da insaf versin. Onları da İslam'dan ayırmasın. İmandan sonra küfre kaydırmamasın. Şirke, günaha kaydırmamasın. Alnımıza güzel yazılar yazsın. Kaderimizi, bahtımızı, akıbetimizi hayır eylesin. Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasip eylesin. Cennetiyle, cemaliyle, bizi, cümlemizi müşerref eylesin.

El Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

